

Visdomslitteraturen

Visdomslitteraturen er **Ordsprogenes bog, Jobs bog, Prædikerens bog, Højsangen**

Det er skrifter, der sigter på menneskelivet og menneskers liv med hinanden. Det er hjælp til *livsførelse*. Men skrifterne handler også om *livsforståelse*, dvs. om det man ikke som menneske kan ændre på.

Visdomslitteratur kendes også fra oldtidens Mesopotamien og Egypten – samlinger tilbage fra 2000- tallet f. Kr.

Ordsprogenes bog

1. **Sentensen.** Den korte og konstaterende form: ”Sådan er det”, som også kendes fra GT i øvrigt:

Ondskab kommer fra de onde (1 Sam 24,14)

Tiden går og alle syner slår fejl (Ez 12,22)

Sentenserne har i Ordsprogenes bog en kunstfærdig form, nemlig som *parallelismer*, *Kun fjolser praler. De kloge passer på med, hvad de siger – og passer på sig selv.* (Ordspr14,3)

Eller parallelismen kan være synonyme:

Den upålidelige er ude på at skabe splid. Når man taler bag om ryggen på andre, gør man venner til fjender (Ordspr 28).

Sammenligningen:

En hustrus bebrejdelser er som flere tagdryp på en dag, hvor det allerede pisker ned (Ordspr 19,13)

Formaningen:

Hold dig fra dem der drikker, og fra dem, der fråser med mad

For dem, der drikker og fråser, bliver fattige (Ordspr. 23,20)

Ordsprogenes bog består af 7 samlinger og menes at være affattet o. år 700 – jvnf. Ordspr 25.1, hvor der henvises til kong Hizkijas (Juda rige) regeringstid.

Jobs bog

Rammefortælling i prosaform: Kap 1-2 og kap 42,7-17.

- En eksempelfortælling om en den fromme og retskafne Job, der mister både ejendom, børn og helbred. Men han bevarer sin Gudstro og sin retfærd og får alt tilbage i rigere mål.
- Jobs lidelse er aftalt spil i himlen, hvor Satan – en af ”gudesønnerne” vil prøve Jobs fromhed. Gud giver tilladelsen. Det er altså ikke Gud selv, der er lidelsens ophav. Men han tillader den under visse omstændigheder.
- Job sidder i nu i askedyngen uden for sin landsby, befængt med sygdomme og ribbet for alt

- Tre venner møder op, Elifaz, Bildad og Zofar. Deres besøg danner udgangspunkt for en række dialoger i poetisk form.

Bogens ”korpus”: Dialoger om lidelsens problem

- Dialogerne forløber over tre ”runder”, 3-11: 12,20: 21-27
- Kap 28 – Et digt der priser visdommen
- Kap 29-31: Job ser tilbage på sit tabte liv og dets storhed og klager over sin elendighed.
- Kap #2-37: En fjerde person,. Elihu, indføres. Stærkere end før hævder Elihu, at lidelsen kan have en pædagogisk mening.
- Kap 38,1-42,6: Gud tager ordet. Gud giver ikke svar på Jobs spørgsmål om lidelsens mening, men gennem en mængde retoriske spørgsmål gøres det klart for Job, at der er en uendelig afstand mellem skaberen og mennesket.
- Job bøjer sig – netop for skaberguden.

Affattelsestid

Ingen historiske begivenheder giver holdepunkt for at bestemme Jobsbogens affattelsestid. Men bogen afspejler en tid, hvor det personlige Gudsforhold begynder at spille en rolle: Eftereksilsk tid – måske 400-tallet

Prædikerens eller Tænkerens bog

- I indledningen betegnes forfatteren som ”Tænkeren”, søn af David og konge af Jerusalem.
- Ingen struktur. Består af taleenheder
- Grundtanke: Mennesket kan ikke forstå Guds styrelse af verden, og må acceptere dette og leve med denne forståelse af sin tilværelse.
- Affattelsestid: Sprog og stil viser frem til 300-tallet.

Højsangen

- Opbygget som en vekselsang mellem en kvinde og en mand. Kærlighedsdigte
- Hører til ”festrullerne” (Ruths bog, Højsangen, Prædikerens bog, Klagesangene, Esters bog)
- Højsangen læst ved påskefesten – tolket allegorisk som en vekselsang mellem Gud og hans udvalgte folk, Israel.
- Den allegoriske tolkning fortsat ind i kristendommen – vekselsang mellem Gud og menneskets sjæl.
- Affattelse. Digte fra forskellige tidsaldre samlet i 400-tallet.

Vi læser:

- Job 1 – 13: *Indledningen og første runde af dialogen mellem Job og hans venner*
- Job 38 - 42: *Gud tager ordet*
- Præd 1-3: *Alting er flygtigt og har sin tid*
- Høj 1-2: *Det jævnbyrdige forhold mellem mand og kvinde*